

KÖZMŰVELŐDÉS

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS SZÉPIRODALMI KATHOLIKUS HETILAP.

Felelős szerkesztő: Soóthy Gyula.

A lap szellemi részét illető cikkek a szerkesztőségnek, az előfizetési pénzek az egyházmegyei pénztár (Gyulafehérvár vár) címére, reklamációk pedig a kiadóhivatalnak (Papp György) küldendők.

Megjelenik minden csütörtökön.

Az előfizetés díjai:

Egész évre	—	—	—	—	—	8	Kor
Félévre	—	—	—	—	—	4	
Negyedévre	—	—	—	—	—	2	

Hirdetések díjszabás szerint.

Apolgári iskola és a katholicizmus

Dr. Hermann Antaltól.

I.

Tanári pályám 40 évéből 28 esztendőt a polgári iskolai tanárképzés szolgálatában töltöttem. A polgári iskolai tanárok száza tanítványaim voltak. Majdnem minden hazai polgári iskolát személyes tapasztalásból ismerem. Néhányuk letesítésében tevékeny részem volt. Irtam néhány tankönyvet polgári iskolák számára. A sajtóban is foglalkoztam ezen iskolafajta ügyeivel. Tevékenyen részt vettem a polg. isk. tanárok egyesületi életében. Mikor még két egyesület volt, az egyiknek egykor titkára voltam. A mostani országos egyesületnek én vagyok a gyűlölt alapító tagja. Illetékesnek tarthatom tehát magam, hogy egy eddig kevésbé hangoztatott szempontból hozzászóljak a polgári iskola ügyéhez.

Ez a hely azonban nem alkalmas arra, hogy részletesen tárgyaljam a kérdést.

Néhány általános megjegyzés mellett különösen egy újabban felmerült incidensre akarom megtenni észrevételeimet; végre pedig rá akarok mutatni a katholicus állaspontra.

Bevezetésül megkísértem kijelölni a polgári iskola helyét Közművelődésünk keretében.

A társadalomnak három főtagozata van: 1. östermelők, 2. feldolgozók, közvetítők, kezelők, 3. vezetők. Szociális osztályok szerint ezeket így szokás nevezni: 1. a szorosabb értelemben vett nép, 2. a polgárság, 3. az értelmiség. Tágabb értelemben mindenikben bennfoglaltatik a másik kettő. A nép az igazi természetes összefoglaló közösség. Honpolgárok mindnyájan vagyunk. Intelligenciára mindannyian törekszünk és minden osztálynak szüksége van.

E szociális tagozat szerint az iskolák három főfajtájára van szükség, melyek mindenike megadja az illető osztálybeliek összességének a szükséges, közös és általános műveltséget és képzést. A falusi

népnek és minden embernek a kötelező népiskola megadja az általános emberi elemi műveltség széles és biztos, de nem magas alapját. A városi polgárnak, az iparosnak, kereskedőnek az úgynevezett polgári iskola a gyakorlati irányú, középfokú, nemzetinek nevezhető műveltséget. A társadalom vezetői szerepére, a tudományos pályákra készülők a gimnáziumban szerzik meg a legmagasabb, az egyetemess műveltséget.

Ezek az iskolafajták nem egyes pályákra készítene elő, hanem mindenikük a különböző foglalkozások egész csoportja számára nyújtja a megfelelő fokú, általános műveltséget és ismeretkört, még pedig nem egymás után következve, mintegy egymásra építve, hanem lényegében egymás mellett haladva. A népiskolának is csak a legalsóbb tagozata, az elemi iskola négy alsó osztálya szolgál közös alapul az összes iskolafajták számára. Innen ágazik el a népiskola öt és hat osztálya,

TÁRCA.

Imets F. Jákó

apát-kanonok, aranymisés pap.

Szerény keretek közt, egy kissé megtörődve és elfáradva Tusnádfürdőn mondotta el Imets F. Jákó rudinai apát, erd. egyházmegyei olvasó kanonok, aranymisésje.

Hosszú és eredményekben gazdag életem ezen állomásánál méltó és igazságos, hogy az aranymisés főpapot, kit az Isteni Gondviselés hosszú élettel áldott meg s ki maga is egyenletesen emelkedő pályáján kiváló szellemi tehetsége s kitartó munkássága által kartásai közt mindig előnyösen különböztette meg magát, mi is lelkes tisztelettel ünnepeljük.

Mint egykori tanítványa és most is állandó tisztelője örömmel vázolólok és méltányolom széles fajunk büszkeségének felszázados életét és tevékenységét.

Imets F. Jákó született Tusnádközségben

1837. nov. 12-én Nagy Imets János és felesége sz. Kovács Katalin nemes löfőszékely szülöktől. Szülői a gyermeket tunsádi Kovács Miklós erd. püspöknek 1843 iki látogatása alkalmával bemutatták, mint rokonok, s a kegyes főpásztor meghagyta nekik, hogy a jó kinevezésű ifjút, mikor a kort eléri, vigyék fel az ő költségén a csiksomlyói gimnázium és szemináriumba. Itt kezdte meg a jó reményű ifjú a tanulói pályát, melyet kitünő eredménnyel folytatott úgy a csiksomlyói, mint később az udvarhelyi gimnáziumban.

1856-ban szülői óhaját és saját lelke sugallatát követve felvette magát a gyulafehérvári papneveldebe, ahol betegeskedése dacára oly sikeresen tanult, hogy dr. Hajpald erd. püspök felküldötte a budapesti központi papneveldebe tanulmányai folytatása végett; ott az irodalmi életünkben is jelentékeny szerepet játszó iskolának előbb könyvtárirnok, majd két éven át jegyzője volt és innen kapott ihletet a nemesen gondolkodó ifjú a később kifejtett irodalmi működésére. Tanulótársai, akikkel a baráti összeköttetést melegen ápolta, nagyon szerették a tiszta jellemű székely ifjút.

1861. július 28-án szentelte pappá Szeitovszky János, bibornok, hercegprimás és ugyan-ezen év augusztus 25-én mutatta be az első szentmiséjét a tunsádi anyateplomban. Imets püspöke a gyulafehérvári gimnázium tanárává és székesegyházi kaplanná nevezte ki.

A tanári pályára érő szívet — és erős meggyőződést, szilárd akaratot és elfogulatlan ítélőképességet vitt magával; mint egyházi szóknak alkalmá nyílt szorgalmát, buzgalmát és nem közönséges tehetségét érvényesíteni. Később a marosportusi curatiával bízták meg s jöllehet ezen kettős hivatalból kifolyólag sok dolga volt, mégis szorgalmasan tanulta a francia, német és oláh nyelveket. Teltvágyát ez sem elégítette ki. Derék igazgatója, Veszely Károly biztatására irodalmi működéshez fogott. Mindjárt az első hónapokban megjelentek tőle a „Gyulafehérvári füzetek”ben „A székely nemzet eredete”; „A székely a lőfő név eredete” című terjedelmesebb értekezések, melyek a szaktudósok közt méltó feltűnést keltettek s melyekről a lapok is elismerőleg nyilatkoztak. Gyakran írt az egyes lapokban a székelyekről s különösen a székelyek

OBERBAUER A. UTÓDA

BUDAPEST, IV. VÁCI-UTCA 41.

„A legjobb hírnének írvendő és legregibb egyházi szerek, ruhák, zászlok stb. gyára.”

Árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve.

az ismétlődő iskola, a felső népiskola, továbbá a négy vagy hat osztályú, a jövőben hét osztályúnak tervezett polgári iskola. Végre a nyolc osztályú gimnázium, vagy a nem kialakult jellegű reáliskola.

Egyes pályákra mindabárom ágazatban külön-külön szakiskolák képezik a tanulókat, pl. 1. a földműves és tanonciskolák, 2. ipar- és kereskedelmi iskolák, 3. főiskolák és fakultások.

A demokrácia egyöntetűsége törekszik. De a hivatások és foglalkozások különfélése és a munkamegosztás szükségképpen osztályokra, különböző szociális szerkekre differenciálják a társadalmi organizmust. A természetben, az életben nincs egyformaság, tehát nem lehet az iskolában sem, melynek természetes alapon kell állania és az élet számára előkészítenie.

Népiskola és gimnázium régóta van nálunk is. De a szorosabb értelemben vett polgárságnak sokáig nem volt meg a maga külön iskolája. Az abszolutizmus annak idején ránk tukmálta a reáliskolát. Ez nem vált be egészen, többször átalakult és fejlődése jelenteg a reálgimnázium felé irányul.

Pedig épen hazánkban volt és van leginkább szükség olyan iskolára, amely nemzeti műveltséget adjon a városi polgárságnak, sőt amely részben megteremtse és helyesen magyarrá tegye ezt a nálunk egészen ki nem alakult és nyelvben nem egészen magyar osztályt, melynek olyan fontos feladata van egyoldalúan földművelő országunk minden irányú fejlődésében. A nemzet teste az östermelés lábával még elég biztosan áll a haza talaján ;

feje, az értelmiség, önértékesen emelkedik a civilizáció legmagasabb szinterére ; de dereka a városi polgárság, még nem arányos fejlettségű, nem elég zömök.

De az iskolának akármilyen fajtájú és fokú, nemcsak a tanítás a feladata, hanem a nevelés is. Az iskolának a családdal, az egyházzal, a társadalommal, az étellel karöltve nemcsak értelmes polgárokat, ügyes, hasznos kenyérkeresőket kell képeznie, hanem jóerkölcsű, szilárd jellemű, ideális világnézetű, altruisztikus gondolkodású embereket, lelkes jó hazafiakat. A tudomány és technika nem elegendő ahhoz, hogy az emberi nem tökéletesedjék, hogy az emberiség közeledjék nagy céljai felé.

Mindebben eddig a vallás volt az emberiség főnevelő mestere. És az ész nem tudott még semmit sem kitalálni, ami belátható időben pótolhatná a vallás helyét.

Ezt tudták a hazai polgári iskolák vezetői és tanárai is. Mindig nyíltan és őszintén hangoztatták a vallás-erkölcsös nevelés szükséges és üdvös voltát és ezt az elvet érvényesítették a gyakorlatban is. Ezt a világnézetet oltották belejük a Pedagógium tanárai. Különösen maradandó jótékony hatással volt a jelöltekre Dr. Kiss Áron igazgatónak hagyományt tisztelő, vallás-erkölcsös és hazafias érzülete, példaadása és tanítása.

Ha polgári iskoláink tanáraiban egyszerű-máskor különböző vélemények fejlődtek is ki és jutottak kifejezésre a polgári iskola céljára és szervezetére, a tanítás és nevelés eszközeire és módszerére nézve : abban mindig mindnyájan egyet értek,

hogy a nevelésnek úgy a tanárképzőben, mint a polgári iskolában vallásos és erkölcsös világnézetet kell alapulnia.

A modern szociális metely, a progresszivisták, a szociáldemokraták, az u. n. szabadgondolkodók világnézete nálunk is mindenütt érvényesülni törekszik. Hazug és félreértett, vagy legalább nálunk még roppant hazai és nem alkalmazható jel-szavak mellett, vehemens türelmetlenséggel támadja meg széttagolt, gyöngye társadalmunk alapjait. Hagyományt rombolva, hazát és nemzetet mellőzve, vallást és Istent tagadva jár körül, mint az írás ordító oroszlanja, keresvén, kit elnyeljen.

Be akart törni az országos polgári iskolai egyesületek akklába is. Az 1911. év június 29-én és 30-án Budapesten tartandó közgyűlés elé a következő határozati javaslatot terjesztették Zsigány Zoltán és 140 társa :

„A polgári iskolai erkölcsi oktatás. Minthogy az erkölcsi nevelésnek mai iskolai rendszere senkit sem elégit ki ; minthogy továbbá az erkölcsi nevelés problémájának úgy tartalmi és módszerei kérdései, valamint határterületei és kapcsolatai körül a legellentétebb felfogások és eljárások vannak elterjedve, melyek között az iskolának, a tanárságnak, a nevelésnek és a társadalomnak gyakori éles és kártékony surlódásai állanak elő : ezekre való tekintettel az Országos Polgáriskolai Egyesület 1911. évi rendes közgyűlése elhatározta, hogy a polgáriskolai erkölcsi oktatás kérdését a most kezdődő egyesületi év folyamata alatt közlőnyében és köri ülésein minden egyoldalú felfogás

kivándorlásáról. „A székelyek és egy régi b-j címen füzetet is adott ki. Az Idők Tanúja, (a Magyar Állam) Magyarsajtó. Aldföld, Kolozsvári Közlöny, Egyházi és iskolai heti lap mind szívesen fogadták cikkeit, melyeket nagy tárgyi ismerettel és írói készséggel készített. 1866-ban írta tanítványainak segédkönyvül „Magyarország története memnicoleonibus versekben“ című irodalmunkban csaknem páratlanul álló művét. Átírta később Hóry Béla „Nagy napok 1848—49-ben, a magyar szabadságharc rövid naplója“ című művét, amely azonban csak kéziratban van meg.

1867-ben a gyulafehérvári gimnázium igazgatójává nevezetett ki. E nehéz és felelősségteljes feladatot korát felülmúló hőlességgel oldotta meg.

Az 1868-iki évben székely fajunk iránti szeretete és lelkesedéséből kifolyólag csatlakozott Kovács tanártársával a Szent László Társulat romániai küldöttségéhez, beutazta, Romániát a csángók és kivándorolt székelyek helyzetének tanulmányozása céljából.

Ez utról Veszely Károly és Kovács társával együtt kiadta az akkor irodalmi eseményt képezett „Moldva-Olahországi utazás“-at. (1868.)

Imets verses életrajzában ezt olvassuk a műről :

„Tapasztalásuk egy vaskos kötet.
A három szerző versenyezve jár.
A csángógyű és székely kivándorlás
Homok bozóthoz holtó ösvényén
Gyűjt mindenik, mint annyi méh és

A gyűjteményes méhkosár e könyv,
Sajátos egy mű, vedd s olvasd magad!
A kritika azt felmagasztalá
S pártját hasonfaj közt alig elé.
A munka törzset Imets alkotá
Csángófajunkról ezt a hattyúdalt.“

A megyebeli paptársai közt első volt, aki a pesti egyetemen a tanári vizsgát 1869-ben letelte. 1870-ben a nagynevű Fogarassy Mihály áthelyezte Csíksomlyóra. Szavai szerint :

„Áthelyezék szülőföldre őt
Hogy ott legyen jó prófeta, hol
A közszólásként senki sem szokott.“

Ezen áthelyezéssel irodalmi működése, melynek terén szép érdemeket szerzett, jó időre megáll nagy kárára a székely nemzeti történetnek.

Egészen leköti a gimnázium és a szeminárium igazgatása. A kettős intézet fellendítését, de különösen a gimnáziumnak nyolc osztályra való kiegészítését tűzte ki feladatául. 1894-ben az eddig hét osztályú gimnázium nyolc osztályúvá lett és érettségizető jogot nyert. Ő kezdte évenként a gimnáziumról érdekes és jobbára saját értekezéseit tartalmazó Értesítők kiadását.

Már 1870-ben Csíksomlyón meteorológiai intézetet rendezett be s azon légtuneti — növénytani és élettani észleleteit szakadatlanul folytatta és észleleteit közölte a bpesti központi intézettel.

Szüniidejében többször beutazta a Székelyföldet, Erdélyt, a nagy Magyarországot, minden útján mint szorgalmas méh gyűjtögetett. Alig

alálkozott emberrel, aki a haza földjét és népét úgy ismerne, mint ő. De hazáján kívül is járt. 1873-ban a bécsi, 1878-ban a párizsi világtalálkozást látogatta meg. Az utóbbi alkalommal elment Angolországba, Londonba, jövet a tanulságos Svajcort látogatta meg. E kirándulásai és utazásai közben szerzett tapasztalait kiadásra váró verses „Úti képek“-ben foglalta össze, melyekben alkalom szerint reflektál a hazai föld és nép hasonnemű képeire és állapotaira.

1880-ban érdemei elismerésül tb. fősperesnek nevezték ki, 1884-ben 25 éves írói, 1886-ban pedig tanári jubileumát ünnepelte, melyben Csíkvármegye egész intelligenciája részt vett.

1887. év végén XIII. Leó pápa 50 éves papi jubileuma alkalmával sorakozott a II. magyar zarándoklathoz és megnézte az örök város nevezetességeit, lement Nápolyba, menet Venéziát, jövet Firenzét látogatta meg.

Több oldalú elfoglaltsága mellett is részt vett Csíkvármegye közéletében. Vezérő egyénisége volt ama gárdának, amely 1888-ban megalapította a „Csíki Lapok“-at, amely még most is fűnn áll. Alapító tagja lett „Csíkvármegye Gazdasági Egyesület“-ének és az E. M. K. E. csíki fiókját ő alapította meg. Mint megyei törvényhatóság tag vármegyei és politikai életre is nagy és széles tapasztalataival fogva irányítólag hatott.

A szállásokon lévő ifjak jobb elhelyezése végett 1885-ben előkészítette az üresen hagyott megyeháznak internátussá való átalakítását és

kizárásával és a legelfogulatlanabb tudományossággal megvitatja és annak tárgyalását a legközelebbi közgyűlés napirendjére már most kitűzi“.

Az egyesületi választmány tárgyalta ezen indítványt és fölötta a napirendre térést ajánlta a közgyűlésnek. Zsigány Zoltán a közgyűlésen nyomatékosan indokolta és határozottan fenntartotta indítványát. Saghy Gyula elnök erősen ellenezte az indítványt és állását kötötte ahhoz, hogy az elvetessék.

E sorok írója most nem tagja a választmánynak, az uralkodó klikkel nem vállal szolidaritást és a közgyűléseken sem szokott felszólalni. Látván azonban, hogy a közgyűlési tagok nagy része helyesli a Zsigány indokolását, elszánta magát a felszólalásra.

Röviden, de erősen kifejtette, hogy nem zárkózik el e téma tárgyalása elől, de nem is engedi azt kötelezőleg az egyesületre rákényszeríteni. Különösen nem ilyen indítvánnyal, melynek tendenciája kétségtelen. Zsigány Zoltán rendkívül képzett, művelt és jóbízemű ember, jeles tanár, de — sajnos — feltétlenül ahhoz a destruktív irányhoz szegődött, amely hagyomány és erkölcs, haza és nemzet, vallás és Isten ellen támad. Ez az indítvány tehát határozottan ezen eszmények, a társadalom és nemzeti élet ezen alapjai ellen irányul. Épen az indítványozót bélyegzi meg erősen az egypoldalúság és elfogultság, melyet indítványa ki akar zárni a kérdés megvitatásánál. Az erkölcsi nevelés különben inkább a lelkiismeret, mint a tudomány ügye, melyet nem lehet köz-

gyűlési határozatokkal és paragrafusokkal szabályozni.

A magyar polgári iskola kiválóan és kifejezetten nemzeti iskola akar lenni, nem pedig a nemzetköziség hízalója.

Nem igaz, hogy az erkölcsi nevelés iskolai rendszere senkit sem elégít ki; nem igaz, hogy erre nézve a legellentétebb felfogások vannak elterjedve. És főleg nem igaz, hogy emiatt éles surlódások állottak elő. Ellenkezőleg, épen erre nézve örvedetes egyetértés uralkodik. Így tudja ezt a szóló, aki az országnak majdnem valamennyi polgári iskoláját személyes tapasztalásból ismeri. Épen ennek az indítványnak volna bomlasztó hatása, ennek elfogadása idézne elő okvetlenül éles ellentéteket az eddig békésen együttműködő tanári karokban. A tanártestületekbe a viszály, a felekezeti türelmetlenség úszkét akarja dobni, melynek pusztító lángjánál a társadalom felforgatói szeretnének sütkérezni. Sebket nem gyógyítani akarunk, hanem vágni. A felvilágosodás és haladás utópista tulzói ki akarják emelni a földet sarkaiból és keringő pályájából, hogy egyenesen rohanjon bele a napba, a fény és hő forrásába. A felszólaló tiltakozik az ellen, hogy erkölctelenség, nemzetelenség, istentelenség pestiseinek bacillusait oltják a magyar polgári iskolába és ezt a nemzeti kulturintézményt kísérleti tengeri dísznőnek használják szervezett kozmopolita teoriák számára.

A heves és izgatott vita, amely zavarta az addig nyugodt tárgyalást, maga is igazolta, mennyire békebontó hatású a felvetett indítvány. A közgyűlés nagy több-

sége elvetette az indítványt, de elég aggasztó jelenség, hogy jelentékeny kisebbség szavazott az indítvány mellett, mikor már nyilvánvaló volt annak destruktív célzata.

Egy másik, tulajdonképen még sokkal fontosabb szervezeti alapkérdésben azonban a közgyűlés többsége az u. n. felekezeti álláspont ellen szavazott. Elfogadta ugyanis Dr. Kovács János reformtervezetének azt a szövegezését, mely szerint: Polgáriskolákat állíthatnak az állam és a községek. Mellőzték azt az ajánlott módosítást, hogy a felekezetek is állíthatnak polgáriskolákat.

Ezzel a kérdéssel kissé tüzetesen foglalkozom egy következő cikkemben.

Főtisztelendő Szerkesztő Úr!

Már én amondó vagyok, hogy mi nagyon lustak vagyunk. Én e lápot a plebanos úr-jóltából mindig olvasom, de soha senki sem nyilatkozott előttem azon irányban, hogy fizessék elő, vagy hogy írjak bele. Hát most magam jószántából megfogtam a kérés kezemmel a pennát s megírom, ami eszembe jött.

Nálunk van két klérikus, eljárnak rendszeren a templomba s mikor elneztém őket, az jutott eszembe, hogy hat a vákációban még élénkebbnek kellene lennie ennek a lapnak, mert hát ezek a fiatal papocskák most szünidőznek, nincs semmi dolguk, fogják meg hat a pennát, nekik könnyebb, mint nekem és irjanak. Őket csak tanítják a szemináriumban erre is! Irjanak a mi nagy bajunkról, erről a nagy drágaságról, meg hogy a szegény ember már nem is pipálhat, olyan deraga lett a dohány; meg a termésről, időről stb. Ej, csak engem tanítottak volna, minden héten írnek. A mi falunkban a

megvételét. E terv négy évi fáradságos munkájába került. Ezen időben, de előbb is kiűnt szónoklataival a státuszgyűlésen. A nagyesszi Sándorffy azt mondta, hogy az egyházmegyei papok közt a legjobb szónok.

Imets F. Jákó 21 évig állott a csiksomlyói intézetek élén, nehéz átmeneti viszonyok közt az országnak eme keleti határszélén felalozva életének legszebb korát, tartotta a kormányपालcát. E 21 év alatt igen sok székely ifjút nevelt az egyháznak és a hazának. Közben a helyi és vidéki lapokban több ismeretterjesztő cikket írt, az egyesületi gyűléseken pedig értekezéseket olvasott fel, s gyűjtögette „A székelyek története“; A székely határország felállítása és története; A székelyföld és az 1848—49 iki szabadságharc című műveikhez az adatokat, fordította az egyházi himnuszokat és több alkalmi és ünnepi verset írt.

1891. nyarán hat évi tanári és 21 évi nehéz igazgatói pályafutása után saját kérelmére nyugalmába vonult; azonban Lönhart Ferenc, erd. püspök őt az egyház és nevelésügy, valamint az irodalom terén szerzett kiűnő érdemei jutalmául a fehérvári székes káptalan mesterkanonokjává s egyuttal Gyulafehérvár város plebanosává nevezte ki.

Imets örömmel ment Gyulafehérvárra, hol 30 év előtt papi és tanári pályáját kezdte. Most 20 éve, hogy Gyulafehérvárt van. 1896-ban mint a Szent-István-Társulat tudományos és irodalmi osztályának a tagja „Hunn nyomok a székely-

öldi hely és családnevekben“ című értekezésével lépett a nyilvánosság elé. Ezen értekezés hosszú időn át folytatott tanulmányainak eredménye, melyet a székelyek hagyományos hunn eredetének megalapítására fontos érveket hoz fel.

1902-ben 40 éves papsága alkalmával Majláth Gusztáv Károly gróf erd. püspök előterjesztésére apostoli királyunk a szent Mihályról nevezett rudinai apátta nevezte ki és a szekeskáptalanban fokozatosan előléptetvén, jelenleg az olvasó kanonoki stallumot foglalja el.

Folyó hó 26-án ünnepelte felszázados papi jubileumát, mondta el aranymiséjét.

Imets F. Jákó régi szabású igazi tipikus székely ember, ki egyszerű becsületés székely természetét megtartotta egész fényes pályáján. Középnél magasabb termete 74 év ellenére is elég erős, méltóságos testtartása jó benyomást tesz, csak kezének reszkését árulja el magas korát. Kerek fejének ékességét az idő megviselte, jobbára letarolta, de azért egész arcán a nyugodt nemes lélek derüje honol, szeméből szellem és jószág sugárzik.

Mindig jól rendezett anyagi viszonyok közt élt, széleskörű rokonságát állandóan segítette s több rokon és más ifjút is taníttatott; így is alapítványi s más jótékony célokra fordított adományainak összege meghaladja az 50,000 koronát. Úgy gondoljuk, hogy ezzel nincs kimerítve jótékonyasága.

30 éves tanári és igazgatói pályáján nevelési főelvez az írás és szavaiban foglalható össze-

— „Pater, quem filium amat, castigat.“ — az atya megfenyíti fiát, akit szeret. Joakarátát az ifjúság akkor is érezte, mikor felnie kellett tőle; innen van az, hogy jóllehet tanítványai első sorban feltek tőle, az élethen mégis tisztelik őt és szeretettel gondolnak rá.

A közéletben korán kifejtett erős egyénisége azon mindinkább ritkuló alakok közül való, akik egyeszméjű, megalkuvást nem ismerő ügynevezett erős fejű és erős derekú emberek. Egészégtelen politikai életünkben erős nemzeti irányú meggyőződésüket érvényesíteni akarván, nem egyszer felreértésekként volt áldozata. Ez és csalódásai egyes emberekben bizalmatlanná s kissé elfogulttá tették.

Mint író és szónoknak dús képzelő, jó emlékező tehetsége s főleg vasszorgalma ki-terjedt és átható figyelme hatalmas támogatói voltak a szöszeken, közéleti szereplésében és jelentékeny irodalmi munkásságában. Prózaí műveit tárgyába való elmélyedés, sokoldalúság és eredetiség jellemzik; stílusa klasszikusokra emlékeztet, tiszta, folyékony és ötletes. Versei bár taralomdúsak, de formájuk régies, nehézkes és szokatlan. Úgy gondoljuk, hogy jobb lett volna, ha a versek helyett a pályája elején megkezdett történetírás terén munkálkodott volna.

Irodalmi társulatunk, melynek kezdetől fogva munkás tagja és újabban t. b. elnöke, hódoló tisztelettel ünnepli az aranymisés papot, jeles tanárt és író.

Eröss József.

Friss Újságot, Estet, meg azt a csuf száju Napot ismerjük, azt sem tudjuk, hogy más is van a világon. Végül előfizetek a lapjára, ha négy részletbe megtehető, megállom erre.

Lehet, hogy még máskor is írok, de egy kicsit javítsa ki, mert a betűim bizony görbék.

Vagyok híve:

egy marostordai iparos.

U. i. Igaz is; üzenjen valamit, ha nem jól irtam.

(Jól irta, bátyám uram, csak a kispapjai meg más kispapok nem tetszenek nekünk. Ha írnak is, később és még ők haragúsnak, hogy lemaradtak. Csak szidogassa tovább őket. Szerk.)

Fürdői élet.*

Algyógyfürdő. Hunyadmegye. Vasutállomás Romoz-Algyógy személyvonat részére, Szászváros a gyors megállója. Innét omnibusz, vagy bérkocsis másfél óra alatt éri el a fürdőt. Omnibuszdíj 1 K. 40 fill., bérkocsis 6 K. Sült oláh vidék, egyik-másik tud pár szót magyarul; a magyarságot a zsidók képviselik. Az üzletek teljeseen az ő kezükben vannak, amint a felirások bizonyítják Jakab, Náthan, Salamon, Fried. Az út kitűnő. Gyógyfaluól kezdve serpentinút vezet az erdős vidéken, a vidék gyönyörű, a levegő valódi gyógyszer. Csilingelős kocsival érkezünk, a fürdővendégek összefutnak, vagy kíváncsian dugják ki az ablakon fejüket, a cigány muzsikál a „sétány“-on, hamisítatlan pesti cigányok. Az egész fürdő zsidó kézben van, a hajdani Bornemissza báró óriási birtokával együtt; e kéz meglátszik különösen a kis kápolnán, mely teljesen elhagyatva áll, az eső becsik, az ablakok betörve.

Az igazgató — Salamon úr — nagyon figyelmes és szolgálatkés; a vendéglős keresztény, szegedi; a fürdővendégek felezésben keresztények. Három nap voltam ott s a kis kápolna megtelt hívekkel; a gyulafehérvári hölgyek vegezték a kápolna nagy takarítását, fehérnemű mosást s én magam pedig a harangozást. Mozgalom indult meg valamelyes mulatság rendezésére, hogy bár annyit gyűjthetnének össze, hogy a kápolnát befödethessék. Erre a célra a főpásztor 10 szerkesztőnk 5 koronát adományozott. Erdélyi magnásaink is megmozdulhatnának s ne hagynák rombadolni ezt a kis Máriakápolnát. Aki betegesen valamely fürdőhelyen volt, tudhatja, mily életkérdés ily helyen egy kápolna. A központi oltáregylet szükséges fehérnemű s ampónákat adományozott. Fürdővíze valódi áldás a csúszos és reumás betegségek ellen. 60 fillérért ruhát is adnak; van ugyanilyen vízzel ellátott uszodája is. Körös-körül erdős hegyek, vagy husz méteres tündérisz vízese, két jó vendéglője, szobák napi 2 K. 40 f. árban. A kiszolgálás a szobákban ázsiai, eszengettyű nincs egy szobából sem, törülközőt s vizet ritkán kap az ember; legjobb ide eszedéddel utazni. Az illemhelyek minden kritikán aluliak. Salamon direktor nem hiába mondta: vizünk s az Isten adta levegőnk kitűnő, a tulajdonos azonban iszonyú szűkkeblű, mint minden fürdőn, hol a tulajdonos magyar és zsidó. Vasárnap és ünnep nap nagyon sok a vendég a környékből. Trafik van, a pincértől regalia mediákat és Tisza szivarokat is lehet venni. Gyümölcsesell ellátják a vendégeket a szomszéd község oláhjai. Csak ismerősökkel együtt lehet ott időzni, ismerősök nélkül szőkés a vége a gyógyi fürdőzésnek. Valódi magyarfürdő típus: Isten adja a vizet, levegőt, virágát, a tulajdonos semmi kényelmet,

csak egy rozoga zongorát, mely inkább tyűkültetésre alkalmas. Betegségre a vize paratlan, szorakozásra az ismerősök nélkülözhetetlenek.*) Képes lapok is kaphatók, vagy nyolcfele változatban. Van egy becsületes darabontja: Ferdinánd, ki egyszermind harangozó is s egy fürdő szolgálja: Petru, ki oláh.

Szovátáról. Vendég nagyon sok van, sőt naponként érkeznek. Akik előre lakást nem rendeltek, mehetnek haza. Villa sok van, utakat is készítettek az erdők között. Nagyon érezzük hiányát egy fedett sétánynak. (Ez az! Szovátán erre nem is gondolnak az intézők? Szerk.) mivel ha eső van — mint eddig még minden délután volt — (most is esik eső karikára) nincs hova meghuzódni, hanem otthon kell búsulni, míg eláll. Az ugynevezett „Társalgó terem“ is nagyon szűk. Husz emberrel megtelik. Levegője elviselhetetlen. (Ezért kikaphatna a hölgyektől, kik pedig oda sok illatszert visznek be a ruhájukon. Szerk.) Olvasni alig lehet. Lapok mindig elfoglalva. A hölgyek szedik el és dehogyan olvasnak belőle. Traecs és traecs előszóval a cselelmizériákról, toalettekről stb. Az olvasni vágyó pedig a régieket nezegeti keserveben, nem feledte-e ki valmit, amit el lehetne olvasni. Vagy áldja tulzott udvariasságát s a kifejlődött feminizmust. S ha eltávozik, hogy szerencsésebb pillanatban jöjjön, ugyanazon meglepetés várja más társasággal. (Szóval, mindenhol van baj. Miért nem ostromolják meg egyszer a Medvetórol a fürdőigazgatóságot? Mondják neki: Fedett sétány, nagyobb társalgó, vagy kényszerfürdés!! Szerk.)

A bányavidéki esperesi kerület koronagyűlése.

F. hó 10-én.

A bányavidéki esperesi kerület az idén Körösbányán tartotta koronagyűlését.

Fontos időpontot jelez ez a kerület életében: két évtized záróévét helyezte el a kerület papsága, ugyanott ahonnan kiindult. Ugyanis két évtizeddel azelőtt is Körösbányán tartotta a kerület papsága első koronagyűlését boldogemlékű Csiky János kerületi esperes kezdeményezésére, mint most, — akkor is P. Krámar Bonifác házfőnök-lelkész fogadta őszinte, meleg magyar vendégszeretettel paptestvéreit.

Azóta minden évben a kerület plébániáin felváltva tűnt össze koronára a kerület papsága mintegy legyalulva azokat a hatalmas aranytermő sziklabérceteket, melyek e missziószertű esperesi kerület papságát annyira izolálják egymástól, s eladagi lehetetlennek látszó s valóban nagy áldozatokat követelő összejöveteleivel alkalmat nyújtott egyrészt a barátságos találkozáásra, a testvéri szeretet ápolására és mélyítésére, — más részt ügyes-bajos dolgaink megbeszélésére, fontos gyakorlati lelkipásztori kérdések megvitatására, eszméink kicserélésére, az egymástól tanulásra, buzdításra, lelkesítésre, — melyekre napjainkban, amikor a szinte infernalisnak nevezhető erők szövetkezését látva, mintegy mozogni érezzük a talajt lábaink alatt, erősen szükségünk vagyunk, hogy vállvetett munkálkodással álljunk szembe a piszkos áradat ellen, mely veszedelmes erőfeszítéssel tör a krisztusi tanok s az azokon épült intézmények ellen.

E gondolat hozta össze ezuttal is a kerület papságát, mely az eddig is üdvösen bevált

gyakorlathoz híven legelsőbb „js 1/2 órai szentsegimádást tartott, melyen nemcsak a kerületi papság vett részt a lelkipásztor és hívek buzgóságára való, hanem izléssel gondozott körösbányai templom pompás gótikus ívei alatt, — hanem ajtatos hívők nagy tömege is, kiknek javarésze már a kora reggeli órákban meggyönt és megáldozott.

Ajtatosság végeztével a kerület új főesperese, Máthé István, abrudbányai plébános mondott vonzó, tartalmas szent beszédet az Oltárszentségben jelenlévő Úr Jézus Krisztusról, — mint akinél mindnyaján erőt, vigaszt, enyhülést találunk, — a gyakori szent áldozásra buzdítva hallgatóságot; utána segédlettel szent misét celebrált.

Szent mise után a lelkesülők lakban gyülekezünk, hol az elnöklő főesperes keresetlen meleg szavakkal üdvözli a kerület papságát s kéri, hogy ugyanoly szeretettel fogadják, amilyen körünkbe jött s támogassák felelősségterhes állásában, melyet nem keresett, — melyre Kegyelmes Főpásztorunk bizalma helyezte.

Müller János boicai plébános, a kerület Nesztora, a kerületi papság nevében köszönti az új főesperest s kéri, hogy oly szeretettel viseltesse a kerület papsága iránt, mint elődei s bizton számíthat a kerület viszszeretetére, bizalmára.

Elnöklő főesperes megnyitó beszédében a temesvári eset kapcsán rajzolja meg a mai modern társadalom képét s a zsidó szabaddóműves eszme, terror és pénzvezérelte, vallást és társadalmi rendet felforgató, fektelen új pogány tömegben a kath. papság nehéz helyzetét, amelyben csak felelmet, esüggedést nem ismerő öntudatos, vállvetett munkálkodással, gáncsot nem tűrő tiszta papi étellel állja meg helyét, amihez a kegyelmet egyedül és biztosan a szentségi Jézus adja meg, akinek nevében a koronagyűlést megnyitja. A papság lelkes beszéde után megjelent az új vezérét. Tombác Vendel boicai tanító és Szekely Károly volt kerületi esperes sepsisziggyögyi esp. plébános üdvözli táviratot küld a koronagyűlésnek. A kerületi papság sajnálatlaltal veszi tudomásul volt vezetője, igazi paptestvére s a kerület egyik legtevékenyebb tagjának távozását, jó kívánságai kíséretében üdvözli új állomásán. Szeretettel üdvözli a kerület új tagját is, Csanyi Kálmán brádi lelkész.

Ezek után a gyűlés tárgyalás alá veszi az egyházmegyében megalakítandó Szt. Pál társulat alapszabálytervezetét s hosszas vita után úgy alakul ki a kerületi papság véleménye, hogy bár az eszmet magát szépnek, magasztosnak találja, nincs reménye arra, hogy a sok társulat között az felvirágoztatható legyen, — különben is e gondolat már rég megtestesült a Teréz-árvaház, a státus internátusai és a Szt.-István-Társulat pártolótársági intézményében. Ezeket kell fejlesztenünk minden erőnkkel, nem pedig szétforgácsolni azt új, ugyanazon célokat szolgáló társulatok alakításával.

Szoba kerület a 2861. sz. főpásztori körirat, melynek 3-ik pontja a „passiva assistentiát“ ki-zártta látszik tenni. A kerület papsága, mint az előbbi koronagyűlésen kifejtette, különleges helyzetünkben kifolyólag fentartandónak véli a passiva assistentiát mint, amely „jus particulare“-t a „Ne temere“ decretum nem érinti s mely nezetünket az egyes előfordult esetekben adott főpásztori utasítás teljesen fedti.

A statutumok által előirt „házassági szabad egyezkedést“ mint fontos okmányt a ker. papsága minden egyes esetben felveszi s ahhoz a hívek is szokva vannak, de ünnepélyes eljegyzések nem lévén szokásban, az eljegyzési szerződés megkötésétől idegenkednek, a rábeszél-

*) Védjük a fürdőző munkatársainkat, hogy az illető fürdői életéről ily rövid ismertetéseket küldjenek. Szerk.

les pedig már a szabad elhatározást gátló kényszer bontó akadályt képezhet; különben is a ker. papsága nem látja célszerűnek az „eljegyzési szerződés” kötelezettsége által szaporítani a házassági akadályok számát s azért azt, ahol már szokásban van fentartandónak, de ahol nincs ezután is mellőzendőnek véli.

A koronagyülés azon kéréssel fordul püspök úr önmagmértőségéhez, hogy a közös főpásztori értekezleten sürgetné meg ama regebbi előterjesztését, hogy mindenféle imakönyv, énekfüzet, káté stb. nyomtatására csak akkor adassék engedély, ha azokban a körimák, litániák és énekek a hivatalosan megállapított szöveg szerint vannak meg. Célszerűnek vélné a ker. papság, 4 oldalas, a templom padjain elhelyezhető s a hívek által haza is vihető laposkák nyomtatását, melyeken a szokott imák hiteles szövegükben volnának meg; a szentmise kegyelmében való részvétel céljából meghonosítandónak azon Németország sok helyén divó szokást, hogy a szent mise főrészei alatt a hívek hangosan mondják a megfelelő imát.

A nyugdíj rendezésnél méltányosnak találná a ker. papság, hogy a még nem nyugdíjas pap is temetési költségeire 3 havi nyugdíjának megfelelő illetményt kapjon, mert a mai javadalmazás és megélhetési viszonyok között nem lehet arra számítani, hogy a lelkész megtakarításán valamit e költségek fedezésére.

Az újonnan kinevezett lelkészeknek berendezkedése, az áthelyezetteknek „öltözködése” rendszert adósságokhoz sodorják épen a legszerűbb javadalmazási papságot, s évek nehézküldelmébe kerül az ezektől való szabadulás — miért is a koronagyülés a segélyalap olyatén való szabályzatát ohajtaná, hogy abból a papság meghatározott beruházási illetve költözöködi illetményt kapna.

A papi otthon létesítést üdvösnek és áldásosnak tartja a ker. papság s alázatosan kéri a kegyelmes Főpásztor urat, hogy ahhoz bizottságot nevezzen ki egy egészséges tervet kidolgozására.

Koronagyülésünknek vendégei is voltak: Bárány J. pacséri plébános, Kindl nagybecskereki kórházi lelkész és Nagy Albert brassói segédlelkész urak, akik mint a házigazda kedves vendégei, élénk érdeklődéssel vettek részt tanácskozásunkban és a paptestvéri együttétlét vidám perceiben.

Koronagyülés után P. Krüner Bonifác házigazdánk asztalánál ültünk izletes ebédhez, melynek legjobb fűszere a mindenikünkől nagyra becsült és szeretett jó Bonifác Atya szívből jövő őszinte szeretetreméltósága volt. A szent-ségi Jézus a lelki kegyelmek mellett jó egészséggel fizesse meg jóságát.

Kedves eszeveses között hamar telt az idő, gyorsan jött a pere, hogy búcsút mondjunk egymásnak a viszontlátásig a jövő koronagyülésen Abrudbányán. —k.

HIREK.

Aranymisés

Imets F. Jákó apát úrhoz.

Nagyságos Apátkanonok Úr!

Mint gyermekkortomban az ősidőkről mesélő őszhajú nagyvapám felé, úgy fordulnak most szemeim Nagyságodnak tisztos munkában megőszült alakja felé, ki 50 éves papi mult hártámesgyéjén állva — multba s jövőbe — egyformán elfogult lélekkel tekint eme napokban.

Nagyságod, kinek élete a székely népért vívott szellemi tusákban és ennek a népnek lelkiéletét fölértő nevelő munkában oldódott fel mindaddig, míg szavát és karját erőteljesen emelhetted föl, ezen a határponton bizonyára erre a szeretett népre gondolsz azért elfogódott a lelke.

Nem találja-e úgy, hogy az a nép, melyet férfikora javában az atyai szeretet szigorával nevelt s mert a vessző még akkor hajlandós vala, úgy is kellett nevelnie: most már kamaszkorba jutott. Az új idők szelét megérezte s ez megzavarta. Nem tud eligazodni helyzetében, mely kényesebb most, mint valaha. Benne van a megélhetés nehézségének minden keserűsége, a modern áramlatok iránt való bizalmatlanság s egyuttal kíváncsiság. Ki ad neki erőt és világosságot? Ime, Nagyságos Uram, nézzen körül, milyen esodálatos Isten az ő háztartásában.

Erről a népről is gondoskodik Őszentfelsége. Galambösz fürtei körül csoportosulva fiatal generációt lát Nagyságod régi fajszeretetével s az új idők harci készletével fölfegyverkezve. Erre a népre ez a generáció fog vigyázni ezután a megőszült vezérek helyében és ezen szent ígéreterért semmi mást nem kér Nagyságodtól, mint az aranymise kincses áldását Istenért s a székely nép jólétéért.

A megnyugvának ezt a biztató gondolatát akarta belopni Nagyságod szívébe, midőn a multba örömmel s a jövőbe félelemmel tekint aranymiséje napjaiban, Nagyságodnak

Gyulafehérvár, 1911. júl. 24-én

Krisztusban legkisebb testvére:

Biró Ferenc,

a K. h. szerkesztője.

— **Nograd-Gárdonyból** írják lapunknak: Kegeyemes Püspök Urunk ide érkezett, hogy bátyjának, M a j l á t h Géza grófnak leányait a bérmlás szentségében részesítse. A bensőséges családi ünnepeit nem maradt szűk keretekben, mert nemesak a szűkebb értelemben vett család részesült a nagy örömben, hogy Kegeyemes püspök Urunkat viszontláthattak, hogy az ő szerető szívének, lángoló lelkének megnyilatkozását hallhatták, hanem megjelent az Úr asztalánál csaknem az egész gazdaság; ott elsimulnak a nagy különbségek, ott egyik leszünk mindannyian, az Úr Jézus nagy szívének kegyelméből egyenlően merítünk valamennyien. Első szt. áldozás is volt. Képzeltük Püspök Urunk örömet, kinek az Eucharisztia iránti szeretettől áthatott szívet mindnyájan ismerjük s talán-talán sokszor nem is értékeljük a megszokottság miatt azt az ő világra szóló, világot megváltó, megújító törekvését, mely folyton folyvást az Oltárszentség felé irányul s oda szeretné gyűjteni mindnyájunk testét-lelkét — és most nyújthatta a esoda Kenyeret egy kis bérés leány-nak, aki először áldozott s aki így váratlanul egész kis ünnepeletésben részesült, mert az evangélium után külön buzdító s oktató beszédet intézett hozzá Püspök Urunk. De a beszéd nem csak ő reája, hanem az összes jelenlévőkre

mely hatással volt; tanulhattak belőle. A kis grófnők megbérmlásával kapcsolatosan Püspök Urunk az uradalom 23 zsenge lelkü esemetejét erősítette meg a Szentlélek ajándékaival s szt. mise után a gyönyörű kertek árnyékában végtelen kedves volt, — mikor meghallotta Püspök Urunk, hogy egy kis beteg, szegény leányka fekszik az egyik béréshez szerény szobátskájában, aki forrón vágyódik az apostoli kezeletre, de betegsége meggátolja az eljövételben — elment a kis leányhoz s ott a betegágyban bérmlalta őt meg. Gárdonyban sokáig nem fogják elfelejteni az erdélyi Püspök látogatását, mert ő nem szavakkal prédikál csak, hanem szívvel, s a szívre mindenütt e világon nagyon nagy szükség van, azért azután jól esik jó szívet éreznünk a közelünkben. Erdélynek van szíve; irigyelhet is ezért minket az egész ország.

— **Prímicia és papi jubileum.** Lélekemelő ünnepegy folyt le e hó 23-án Sepsiköröspatakon. Ekkor tartotta ugyanis K o p a c z Albert, a Pazmaneum volt növendéke első szt. misejét s ugyanekkor ünnepele K o z m a Imre, Sepsiköröspatak érdemes lelkipásztorja papságának huszonötödik évfordulóját. Tíz órakor vette kezdetét a szentmise, melyen a manuduttori tisztet a jubiláns töltötte be, míg az ünnepi beszédet F e j e r Endre ifjefalvi lelkész mondotta. Hívekkel és más vallásuakkal zsufozásig telve volt a templom s ott láttuk az első pad-sorokban azokat az előkelőségeket is, akik épen ez alkalommal Gróf K á l n o k y Félixné vendégei voltak. Szentmise után megható kis ünnepegy következett. Azt a szerény embert ünnepeleket, aki zajtalanul dolgozott át egy nyeged szavadot az Úr szőlőjében, aki az elismerést, dicseretet, kitüntetés soha sem hajhászta, s talán ezért illetékes helyről nem is kapott soha. Az ünnepegy a Himnusszal kezdődött, melyet a sepsiköröspataki kath. dalkör adott elő. Ezután M á n i á s Ferenc főgimnaziumi tanár, mint az ünnepegy egykori tanítványa lépett elő s gyönyörű gondolatokkal átszótt beszédében üdvözölve a jó lelkipásztor, az ünnepegyt megnyitotta. A zárdánövendékek közül négyen vettek szereplő részt az ünnepegyben. Az egyik kis leány a növendékek nevében, a másik pedig a növe-rek nevében mondott üdvözölő beszédet és nyugtolt át virágesokrot, míg az egész intézet nevében ezüst koszorúval leptek meg szeretett lelkijukat. Az ünnepegy fenypontja P a r a Imre piarista tanár ünnepi beszéde volt, nem csak azért, mert az ünnepegy huszonöt évi működését hűen megrajzolta, hanem különösen azért, mert szavai végével gyönyörű kelyhet nyújtott át, melyet hívei s tisztelői összegyűjtött filléreiből készítettett 350 koronaért. Az ünnepegy meghatva mondott köszönetet az iránta való szeretetlyeten való megnyilatkozásért, amely bizony többet is ér mindenféle lomtárba való érdemjelnel és üres cínnel. Az ünnepegyben részt vettek: Gróf Kálnoky Félixné, Mattenköld Helén, Szentkeresztly Elza, Szentkeresztly Mariett bárónők, Gróf Mikes János székelyudvarhelyi főesplébános, báró Szentkeresztly Béla, báró Beess János, Russ Ferenc kereskedő, Fejér Imre pénzügyi számtanácsos, Köntzei Benedek árvaszéki ülnök, Bölöni Vilmos sz. udvarhelyi unit. lelkész és sokan mások barátai és tisztelői közül. Ünnepegy után lakoma volt, melyen egy a jubiláns, mint a prímiciáns sokan ellették. Azzal a közös kíváncsisággal távozt el mindenki erről az ünnepegyről, hogy amikor K o p a c z Albert újmisés — üstmiséjét mondja, K o z m a Imre ezüstmisés — aranymiséjét mutassa be a szeretet Istenének.

— **Ezüstmise.** Kiváló fényvel, hívei és tisztelői tüntető szeretete közepette ülte meg folyó hó 16-án. S z e k e r e s János alsókap-

niki lelkész aldozarságnak 25. éves jubileumát. A kapnikbányai hívók P e t r i József lelkész vezetése mellett ünnepélyes körmenettel mentek le Alsókapnikra s a jubilans lakása elé érve, ünnepélyes kísérettel vezették a templomba, melynek ajtajában K a r s a y László gr. kath. lelkész üdvözölte röviden. Az isteni tisztelet S z m o l l e n Pál erzsébetbányai lelkész szent beszédével kezdődött. Ennek végeztével az ezüst-nis lelkész „Te Deumot” mondott s bemutatatta hálaáldozatát. Mire után tisztelegések következtek. Elsősorban a láposvidéki, illetve a megjelent papság baráti és paptestvérei üdvözletét fogadta, mely külső jelben is egy díszes ezüst kereszt alakjában nyilvánult, s melyet az erzsébetbányai lelkész adott át papársai nevében. U r b a n Mihály bányafőnök a kegyuraság nevében üdvözölte, majd meg mint alsókapnikai hitközség főgondnok fejezte fel jó kívánóságait a hitközség buzgó és tevékeny lelképásztornának. Megható volt az erzsébetbányai egyháztanács megbízott tagjai tisztelgése, kik mint régi volt lelképásztornak kerestek fel s üdvözöltek ez alkalomból. Meghatva mondott köszönetet az ünnepelt, s szavait így zárta be: „Üdvözlésük rendkívül jól esett, s halásan köszönöm, nemcsak azért, mert ezáltal az ünnepélyen, fényét emelték, hanem azért, mert önök követendő példát adtak minden kath. hitközségnek, hogy lelképásztornak tiszteljen, s ezt azzal bizonyítják, hogy még a rég eltávozott iránt is halásak tudnak lenni. Nagyon örvendek, hogy e példa először Erzsébetbányáról világít Erdély hűveire!” Majd a különböző hivatalok és tanterület tisztelgése következett, melynek végeztével a megjelentek jubileumi ebédhez ültek, melynek folyamata alatt nagy örömet keltett püspök urunk Ő Excellenciája üdvözlése s más előkelők üdvözlése. A jubilans lelképásztornak tavrattal üdvözöltek: B á r á n y Lukaacs tb. kanonok főesperes, P á l István apát, F e j e r Gerő dr. és még számosan.

— Szövetkezeti gyűlés. A gyulafehérvári fogyasztási szövetkezet július 23-án d. u. 5 óra kor a szövetkezet helyiségében közgyűlést tartott. A gyűlés tárgya a szövetkezeti boltnak eladása volt. A tagok közül sokan megjelentek ugyan, de nem annyian, mint az alapszabályok kívánják, azért a gyűlés nem volt határozatképes. Azért S nap mulva újabb közgyűlés fog tartatni, mely tekintet nélkül a tagok számára, végérvényesen határoz.

— Templomfestés Székelyveckén. A napokban nyert befejezést a székelyveckei templom kifestése, mi ezen régi és szegény templomnak igen kedvező átváltozást kölcsönözött. A templom hajójának festése egyszerű, de mégis áhítatra gerjesztő. A mennyezet és a szentélyben a remek kivitelű figurális festészet látnak. Az anyagi terheket K á d á r Mátyas helybeli plebános jóformán sajátjából fedezte, ki ittele alatt e szegény hitközség templomát példás ügy buzgalommal szedte rendbe, e tény pedig mintegy koronája Isten dicsőégeért hevülő ügybuzgalmanak. A festést B e r n á t h Árpád dicsőszentmártoni festő végezte dicsőretre méltó lelkiismeretességgel.

— Elvi határozat. Egy konkrét esetről ki folyólag a belügyminiszter érdekes elvi határozatot hozott. E határozat szerint, ha valamely közleg képviselőtestülete a közleg vagyoni ügyében határozatot hoz és ezt a határozatot a vármegye, mint ellenőrző törvényhatóság jóváhagyja, magánfelek ez ellen nem felelhetnek. A közleg képviselőtestületek határozatait ellen ugyanis ki hirdetett záros határidőn belül föl lehet szólni. Ennek az időnek elmutával mikor már a törvényhatóság is jóváhagyja a határozatot, magánfelek által meg nem apellálható.

— Az állatorvos is közlegi előjáró. A közigazgatási bíróság legutóbb ügy döntött, hogy az állatorvosokat közlegi előjáróknak minősítette, mert olyan teendőket végeznek törvényes hatá-

ságban, amelyek alapján megilleti őket az előjárói minősítés. A közgyűlésen azonban csak akkor bírnak szavazati joggal, ha a képviselőtestületnek hivatalukon kívül is tagjai, vagy adókulcs alapján. Egyebekent a közgyűléseken megjelenhetnek és minden tárgyhöz hozzászólhatnak.

— Chinaiak a látóhatáron. A múlt hét egyik napján a tövisi állomáson egy kínai komédiás családot lehetett látni. Magától értődik, hogy a copfos férfiak, az elnyomított labú asszonynevet mindenki szörnyen hamuta. Nem máskepen festett a dolog, mintha európai ember vetődik China valamelyik helységébe. A kíváncsiak tömege szoros gyűrűben fogta körül az exotikus vándorokat, kik aranylag elég nyugodtan álltak a kíváncsiak bűmlő tekintetét.

— Angol alkonzulatus Kolozsvárott. A kereskedelmi miniszter a következő leratott küldötte Pecs város törvényhatóságának: „A magyar kir. miniszterelnök úrtól nyert értesülés szerint a nagybritanniai kormány Kolozsvárott brit tiszteletbeli alkonzulatus létesített s annak vezetőjévé T a m á s i Istvan magyar állampolgárt, kolozsvári lakost nevezte ki, kinek ő császári és apostoli királyi felsége folyó évi június 17-én kelt legfelső elhatározásával legkegyelmesebben megengedte, hogy ezen — nagybritanniai tiszteletbeli alkonzulátust történt — kinevezést elfogadhassa. Felhívom tehát a törvényhatóságot, hogy a nevezett tiszteletbeli alkonzult fentebb jelzett minőségében a kellő támogatásban és esetleges megkereséseinek készséggel feleljen meg. Budapest, 1911. július 15-én. A miniszter helyett: Kálmán Alamtitkár.

— Kevesebb lesz a trafik. A dohány és szivargyártmányok árának emelésével kapcsolatosan a pénzügyminiszter utasította a pénzügyigazgatókat, hogy ezentul csak akkor adjanak tözsdenyitáshoz engedélyt, ha akar a közönség, akár pedig a kinevart érdeke ezt megkívánja. Ezzel annak akarják elejét venni, hogy a kis-tözsdések, nagy számuk miatt, alig tudnak jövedelmükből megélni.

— Magyarországon nincs kolera. Az utóbbi napokban több koleraügyny megbetegedés fordult elő Magyarországon; tegnapelőtt Brestyanszky Kálmán volt képviselőt és családját helyezték megfigyelés alá. Megkérdezték dr. Bölcs Gyula miniszteri tanácsost, a belügyminiszterium egészségügyi osztályának vezetőjét, akihez a nemreg létesített koleralaboratórium minden egyes esetről külön jelentést küld. Dr. Bölcs kijelentette, hogy az összes eddigi vizsgálatok negatív eredményt nyújtottak, vagyis nálunk szerencsére nincs kolera.

— A „Székely Tarsaságok Szövetsége” hatodik rendes közgyűlést folyó évi augusztus tus 22-én, d. e. 9 órakor kezdve Tordán, a ligeti pavilonban tartja meg, melyre a tagtársakat és a székelykérdes iránt érdeklődőket tisztelettel meghívja, Maros-Vasárhelyre, 1911. július 12-én. Az elnökség: D e á k Lajos, kir. tanácsos, elnök. M á t h é József, főtitkár. Targyisorozat: 1. Del-előtt 9 órakor a közgyűlés megnyitása D e á k Lajos kir. tanácsos, szövetségi elnök által. 2. Elnöki előterjesztések, jegyzőkönyvvezető és hitelesítők, valamint a kandidáló bizottság kiküldése stb. 3. A szövetségi közgyűlésre jött képviselők bejelentése és igazolása. 4. Titkári jelentés. Beterjeszti: M á t h é József főtitkár. 5. Az erdélyi-régi telepítési politika magyar nemzeti szempontból. Előadó: D r. U g r o n Gábor ny. főispán. 6. A földgáz értékesítése. Előadó: S ü m e g e Vidmos orsz. képviselő. 7. Torda-Arany vármegye közgazdasági- és kulturális viszonyai. Előadó: D r. V e r t á n Endre orsz. képviselő. 8. A nemzet-ségi vidéken élő gyermekek védelme és nevelése. Beterjeszti: a Bethleni Székely Tarsaság. 9. Számadás, költségvetés. Előterjeszti: H i n t s Sándor pénztáros. 10. Indítványok. 11. Tisztújítás. (A kandidáló bizottság javaslatával.) 12. A jövő közgyűlés helyenk és idejének megállapítása. 12. A közgyűlés bezarása. Tudnivalók: 1. Jelentkezés. Kik a közgyűlésen részt vesznek, legkésőbb folyó évi augusztus 5-ig jelentek be a Szövetségi elnökséghez Marosvásárhelyre. Elszállásolásért, valamint a kiránduláson való részvételért legtovább augusztus 10-ig közvetlenül a tordai rendezőbizottság titkárához: Gállos Aladár gazd.

isk. tanár úrhoz kell jelentkezni. 2. Kedvezményes jegyek. Az elnökség kedvezményes jegyeket kert a közgyűlés alkalmából. Eziránt az igényjogosultak augusztus 10-ig a Szövetségi elnökséghez irjanak Maros-Vasárhelyre. 3. Érkezés, fogadás. A vendégek érkezése és fogadása, augusztus 21-én délel 12 óra 12 perckor lesz a tordai vasúti állomásnál. (A tordai vonathoz csatlakozik Aranyosgyéresen d. e. 10 óra 17 perckor a Budapestről érkező; d. e. 11 óra 45 perckor a Brassó felől érkező személyvonat. 4. A város megtekintése. 21-én délután 2 órakor a sőbánya; — 5 órakor a Szabó József-fele földmives iskola megtekintése és az alapító sír-emlékének megkoszorúzása. 5. Ismerkedés. 21-én este 7 órakor a sősfürdő vendéglőben ismerkedési estély. A város vendégül látja a közgyűlési tagokat. 6. Közébed. 22-én déli 2 órakor közébed a ligeti pavilonban. Résztevők augusztus 20-ig szándékukat jelentik be G á l l o s Aladár székelytársasági titkár úrnál, Tordán. 7. Estély. 22-én este 8 órakor a Tordai Székely Tarsaság műsoros estélyt rendez. Meghívők és tájékoztatók a helyszínen adatkat ki. S. Kirándulások. 23-án és 24-én kocsiokon kirándulás a Tordaihasadékhöz, Skerisorai jégbarlanghoz, vagy Torockóra. A kirándulások egy-egy napot vesznek igénybe. Egy személy költsége fuvarral és ellátással 6—8 koronába kerül. Jelentkezni kell augusztus 10-ig G á l l o s Aladár székelytársasági titkár úrnál, biztosan jelelve azt, hogy ki, melyik kiránduláson óhajt részt venni.

— Hol csináltassa a pap ruháit? Nagy és fontos kérdés ez nálunk erdélyieknek, a hol egész egyházmegyénkben nincs egyetlen papi szabó; kísérletezők vannak, de a tapasztalás azt bizonyítja, hogy majdnem kétszer annyiba kerül így a reverenda, mint ha egy ügyes, megbízható iparosnál csináltatjuk. Ily derek iparos Fleischer János papi szabó. (Pecs. Ferenciek t.) Az anyaga tartós és díszes, szabása biztos és mintászerű. Kívánatra a helyszínen utazik, mértéket vesz s a kívánt időre portómenteresen szállítja. G ö n y ö r ú nála az angol lüsterzövet ebből egy címada 70 K. Lapunkban állandóan hirdetik Partoljuk tehát.

— Kérem. Az OE. lapnál kettő százan járatták a lapot, de egy fillert sem fizettek, ez öpp négyszáz korona kár a szerkesztőnek, a kinek zsebéből mintha ki-lopták volna ez összeget. Hévízen akarta magát kurálni, de emiatt a kura elmarad, ha csak nem indulnak meg az adósok — a mit nálunk vakmerőség gondolni. Megindítjuk e sorokat, hátha . . . A hátralék T a p o l e á r a küldendő a szerkesztő címére.

— Keresem a szabadságharc romantikus életű bujdosójának, a szellemes embernek és a jószívű papnak, K e r e s t e s Martonnak arcképét. A ki nyomára tud vezetni, tisztelettel kérem, értesítsen, nyujtson segédkezet egy kiváló pap emlékének megmentéséhez. K á s z o n y i Alajos dr., plebános. Karcfalva (Csikm.)

CSARNOK.

Kepekivetés.

A törvényhozás — mint látszik — a kepekivetés, mint igen kényes dologban világosan és határozottan rendelkezett, még pedig, mint illetl, a jó termés alkalmára, úgy mint a termékeltség esetére.

Az első névze az 1804-ki kepekönstítució legelső pontja így szól: „Minden Péter familiás stb”. Illetven persze ebből, mikép a 12 ik pont kifejezi, a papot két harmad, a mestert egy harmad rész.

E pont szerint a kepező, igen természetesen a rektifikáló hatóság által rágott kalangyát befizetni tartozik, ha abban esetleg száz véka szem volna is. Hisz, ha az egyházzolgáé a neki itélt kalangya, övének kell lennie a kalangya egész gyümölcsének is.

Azonban nehogy innen valaki odatvedjen, hogy midőn a gabona kalangyájának talán semmi szeme sincs, az egyházzolga is érje be a szálmával. Az idézett kepekönstítució 10-ik pontja így rendelkezik: „Ha a gabona terméketlen stb.”

E pont, mellyel ugyanazonos a 13-ik, mondhatjuk sarkpontja a kepe-törvénynek.

Meghatározza ugyanis ez egyfelől a kepevel fizetett egyházzolgálat illetékének „minimium”-át, tisztán kimondja másfelől, hogy egy kalangya rozs, vagy zab után kétvéka nem akkor, de csakis azon egy esetben fizetendő, „ha a gabona terméketlen”, vagyis mikor a rozs, vagy zabkalangya két vékát nem ereszt.

Ha e gabonaszemekből egy kalangya, dús termés alkalmával is a kepező kénye-kevede szerint megváltható két véka szemmel, akkor erre egy külön törvénycikk szükségesletének, ami pedig sehol sincs. Melyek folytán a legbiztosabb álláspontra ez:

1. Mikor a rozs-, vagy zabkalangya köz-elismerés szerint két vékaról jelentékenyül többet, tehát két és fél, három vékát s tán még ezen felül is ereszt, akkor ily kalangya után két véka szemet fizetni: család — azt elfogadni: a család jóváhagyása. Kényszerítendő tehát ilyenkor minden, de kivált a hír nélkül önkényileg elmaradó hátrálékos tartozásának kalangya, vagy ennek akkor köztudomásulag megfelelő véka, illetőleg literszám szerinti befizetésére. Hisz, ha expresse nem olvasható is a törvény első pontjában a jelzett mérvű szemes fizetés, implicite benn kell ennek abban lennie, mert különben a törvény felszeg, illusorius.

2. Ha a többször említett gabonaszemek kalangyája két vékát nem ad, az egyházzolgálat fizetése egy kalangya után, ha tán csupa szalma volna is ez, két véka szem. Világos rendelkezése a 10-ik pontnak.

3. Midőn egy kalangya termésé két véka körül ingadoz, nezetünk szerint akkor is kár, mert a kepegyűző jövőjére mindig veszélyes precedens a kalangyas vagy vékás fizetést a kepezők tetszésére bízni.

4. Ha általánosan elismert dús termés alkalmával és silány, dőlő vagy jégverte hátrálékos kepevel kínálkozik valaki, ennek visszautasítását a körültekintő kepező a törvény elől, vagy tizedik pontja értelmében akként intézheti el, amint a kepehozott őszintének vagy gyanusnak ismerté fel.

Az ezelek ellentétes fölfogást könnyű meg-cáfolni. Ugyanis:

a) Aki azt vélné, hogy pl. a rozskalangya azon esetben is megváltható két véka szemmel, midőn az három vékát ereszt, akkor a törvény önmagának ellentmond, mert ugyanazon dolgot egyszerre nekünk is, másnak is itélné, vagy a mi egyre megy ki, amely szavával nekünk kalangyat adott, ugyanazzal azt tőlünk meg is vonná, ami absurdum.

b) Ha az előbbi pont feltevése állana, annak egyik természetes folyamánya volna, hogy a mely község hívei pl. hatszáz kalangya három-három vékát eresztő kepe-tartoznak befizetni, ebből előbb 600, mond hatszáz vékát szépen zsebre rakhatnak, 2-2 véka szemmel pedig tetszésük szerint szurogathatják ki az egyház szolgák szemét.

c) Aki követelné, hogy ha a dús termés egész gyümölesével elvettük, fogadjuk el a silány termés is, az 1) törvénybe ütköző dolgot sürget, mert a törvény ez esetre félreérthetetlenül két vékát — pl. rozst, zabot határoz, de még 2) azon absurdum is folya belőle, hogy midőn a gabonának szalmája van ugyan, azonban szeme semmi sincs, akkor a pap s mester semmit se egyék.

Erősen tévednek tehát az a), b) alattiak, mert szánandólag összezavarják a világos kepe-törvény 1. és 10. pontjait, faragván belőlük egy önmagának ellentmondó, a nyilvános csalást pártfogó, az egyházzolgálat tetemesen megkárosító, a lelkiismeretes kepezetőt kigunyoló — mondjuk ki — a korrupciót terjesztő kepe-törvényt.

Hogy a c) alattiak is hasonlóan tévednek, arra nézve több szavunk sincs. Csak azt z egyet jegyezzük meg, hogy midőn szenvednek a tagok, akkor szenved a fő is, — következőleg a jó pástör kötelességéből folyóknak tartjuk, nagyobb esapások idején, aytai szeretettel használni fel a törvény által nyújtott kedvezményt.

A kepe tulajdonképpen csak addig az egyházzolgálat, amíg szolgált, mindenestre pedig akár azé, akár a jövőé, legyen szent letétemény az, melyet szentüti megőrizni, netalán becsusztatott visszaélésektől megtisztítani tartozik, annál

is inkább, mivel a kétvékás okoskodásnak, fájdalom, már már csaknem jogerőre emelkedni velt gyakorlata bizony nem „usús”, hanem kiáltó „abusus”, amit ki tudva élmez, a jogfeladás bünebe esik

Lörincz Sándor,
plébános.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

Z. J. Püspök urunk jelenleg Olaszországban van s nem tudjuk, hol fogja majd az út áradalmait kipihenni. Annyi bizonyosnak látszik, hogy Reichenhallba ez idén nem megy el.

Vác. Torlódás van a cikkekből, bár a szezon „hoít.” De ön úgy-e nem lesz olyan figyelmes, hogy üzenetünket azért „vedelmá”-nak tekintse? Sorát ejtjük másiknak is, de — bocsánat — jobb lenne cikkeket diktálnia. Tusnádfürdő. Igazán — cseppet sem szolgálatunk rá az érdekesre. Most is maradnia kell. Jövő számban kettő jön.

Torda. Maradjunk a mi véleményünk mellett. Jó? B. L. Szerkesztőségünknek is az a véleménye, hogy a cikkeket indítása legalább is tőlünk függ. Ámbár az is igaz, hogy a beküldött cikkeket már nem állanak kritikán felül.

G. Csupán a szerkesztő unatkozott miatta. Más nem fog unatkozni. De azért ne haragudjék, hanem unatkozzék tovább, míg jól sikerül „az unalmas óra.”

Nógrád. Halás köszönet. A sok szidás között jól esik a magas helyről eredő riport. Szerencsés útát.

Szovata. Fortsetzung folgt! Ja?
Elet. Borromaeus. Bocsánat! Csak jövőben lehet.

PÁLYÁZAT.

A csöbi róm. kath. kántortanítói állásra pályázat hirdettetik.

Javadalom: 1) Természetbeni lakás 2 szoba, konyhával és pincével, gazdasági épületek, kert. 2) 2 hold 1217 □-öl ingatlan haszonértéke 40 kor. 3) A hívek-től kepe címen 20 kal. buza értéke 40 kor., 20 kal. zab értéke 24 kor., 18 véka sze-

mes törökbuza értéke 28 kor. 80 fill., 2 öl füzifa értéke 24 kor., ospora 3 korona, stóla 14 korona. 4) magtár-alap kamataiból 28 kor. 20 fill. 5) államsegélyből 798 kor. Élvezett birtok adóját a kántortanító fizeti.

Kötelességei: 1) A kántori teendők végzése, filiális hitközség lévén — a különböző ajtátságai gyakorlatok vezetése lelkészi utasítás szerint. 2) osztatlan iskolában a mindennapi és ismétlő tankötelesek tanítása minden tárgyból.

Pályázati határidő aug. 15. Kántori próba aug. 20-án, útiköltség nem térítetik meg. Állás szept. 17. elfoglalandó.

Bordos, u. p. Nagy-Kend 1911. júl. 23.

Szabó Dénes,
lelk. isk.-széki elnök.

A Nagyszében-belvárosi róm. kath. elemi fiúiskolánál lemondás folytán megürsedő segéd-tanítói állásra pályázatot hirdetek.

Javadalmazása: 1200 K. törzsfizetés és 420 K. lakkbér.

Egy félévi sikeres működés után véglegesítést nyer.

Kötelessége: a neki kijelölt osztály önálló tanítása és szükség esetén a kántori teendőkben segédkezés. Az egyházközség magyar-német nyelvű lévén, a pályázónak a német nyelvet is teljesen birnia kell.

Pályázati határidő f. é. augusztus hó 20. A kellőképp felszerelt folyamodványok a nagyszébeni róm. kath. plébániai hivatalhoz küldendők.

Esetleges kántori képesítések bemutatására egyeseket külön fog meghívni az iskolaszék és útiköltségüket megtéríti.

Nagyszében, 1911. júl. 12-én.

Herceg Hohenlohe,
plébános, iskolaszéki elnök.

! Erdély egyik régi megbízható keresztény cége. !

KELETI L.

szőlőbirtokos és bornagykereskedő
SZÁSZSEBES, Szebenmegye.

Miseborul és házi fogyasztásra ajánlja zamatos, kristálytisztá erdélyi asztali és csemegeborait. :: Borárjegyzék:

Tessék boraim kiválósága felől próbarendelés által meggyőződni.

Árak szászsebesi pincéből utánvétellel — jó információ esetén — 1-3 havi hitelre elszállítva értendők vevő hordójában, vagy saját hordóban, amely nyolc héten belül teljesen jó állapotban, bérmentve visszaküldendő.

1910. erdélyi asztali fehér bor K¹ 52

1910. erdélymarosmenti finomvegyes 54

1909. erdélyi asztali fehér bor 56

1903. finom erdélyi asztali bor 60

1902. fehér pecsenyebor 64

1908-9. muskátály legfinomabb 100

„ som (furmuut) csemege 90

„ burgondi vőös gefajborok 80

Megrendelésnél sziveskedjenek e lapra hivatkozni.

Sürgöncyzim:
KELETI, SZÁSZSEBES.

Posta, táviró, távbeszélő,
vasútállomás helyben. ::

HAZAI IPAR!

ALAPITTATOTT 1770.

Andrásófszky Efraim

műharangöntő Kolozsvárt, Kossuth L.-u. 36. sz.

Ajánlja a főtisztelendő minden felekezeti magas papság, egyházközség és tkts. gondnokságok figyelmébe Erdélyben legnagyobb

harangöntődjét.

Elvállalja minden fajta harang öntését vagy repedt harangok újraöntését és azok becszerelését. Ajánlja továbbá az általa feltalált s a birodalom mindkét felében kir. szabadalommal kitüntetett vaskoronás felszerelését felelősség mellett. Vidéki megrendeléseket gyorsan és pontosan teljesít.

Költségvetéseket kívánatra bérmentve küldök azonnal.

Tisztelettel **Andrásófszky Efraim.**

Magyar Breviárium.

Egyházi zsolozsmák a Bold. Szűz, az apostolok, vértanúk, hitvallók és szüzek ünnepére és a halottak emlékére.

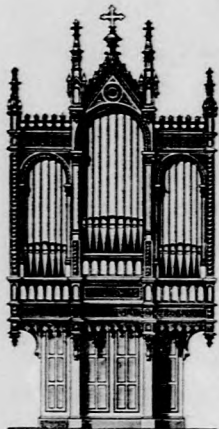
A szent zsolozsma az Egyháznak legidősebb és legfőnségebb imádsága, melyet a legtudósabb szentek szerettek s melyet semmiféle költészet felülmulni nem tudott. Tizenhét évszázad óta a szent zsolozsmában találták szentjeink legfőbb örömeiket és sok szent mondja, hogy a zsolozsma végzésekor az angyalok is velünk imádkoznak, mivel ez a Kath. Egyház hivatalos, köteles imádsága kezdet óta. E lélekemelő himnuszok, szent beszédek és értelmezések magyar nyelven most jelennek meg.

Megrendelhető 5 koronáért „A Kereszt” kiadóhivatalában Budapest, III. Nád-utca 1. szám. ::

10

BODA JOZSEF

ORGONA ÉS HARMONIUM ÉPÍTŐ CSIKTAPLOCÁN.

Van szerencsém a főtiszt. papság és a m. t. egyháztanács szíves tudomására hozni, miszerint

orgona és harmonium építő műhelyemet

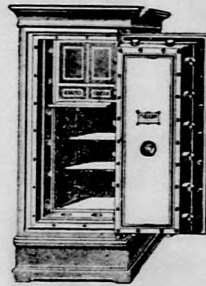
teljesen újonnan rendeztem be, minek utána módomban áll a legnagyobb szabású orgona építését is elvállalni. Bárminemű javításokat és átalakításokat jutányos árban, pontosan eszközök.

A nagyérdemű közönség pártfogását kéri, kiváló tisztelettel Boda József, orgona és harmonium-építő Csiktaplocán.

ALAPITVA 1898.

ALAPITVA 1898.

Magyar gyártmány.

Tudvalevő, hogy minden egyháznak tűzmentes szekrényt kell szereznie. Amely egyháznak még eddig nincs tűzmentes szekrénye, forduljon bizalommal ::

METEOR

pénzszekrény- és tresorgyárhoz

■■■■ Budapest, VI. Gömb-utca 59. ■■■■

Mintatelep V. Marokkoi-u. 4.,

hol a legegyszerűbbtől a legkomplicáltabb tűz és betörésmentes szekrények kaphatók.

Az Erdélyegyházmegyei központi alapítványi pénztár Gyulafehérvár, a Veszprémi püspökség és a Szent-István-Társulat Budapest stb. szállítói.

Arjegyék díjmentesen küldetik. ■■■■ Telefon 103-71.